

Nr 135.

Av herr **Karlsson** i Grängesberg m. fl., om förhöjt anslag till bidrag för främjande av bostadsbyggande på landsbygden.

Bostadsförhållandena ute på landsbygden äro trots de ansträngningar, som gjorts under de senaste åren, mycket dåliga. De anslag som lämnats från statens sida hava varit för små för att täcka det behov av förbättringsbidrag som faktiskt förefinnes. Detta framgår av att hösten 1934 ingavs ansökningar om bidrag och lån till ett sammanlagt belopp av inemot 39,000,000 kronor, och egnahemsnämnderna beräknade för dessa behov ett belopp av 35,000,000 kronor. Då anslaget som beviljades uppgick till endast 8,000,000 kronor kunde blott en ringa del av ansökningarna bifallas. Statens egnahemsstyrelse gjorde då en framställning om anvisande av ytterligare 15,000,000 kronor för ändamålet.

Till 1935 års riksdag hemställde Kungl. Maj:t, att riksdagen för detta ändamål skulle bevilja ett anslag av 5,000,000 kronor, vilket också blev riksdagens beslut. Anslaget var avsett för såväl förbättringsbidrag som nybyggnadslån. Till följd av det stora antal ansökningar som förelågo granskade och bedömda, bestämdes icke något nytt ansökningsförfarande annat än ifråga om lönebostäder. Utöver dessa 5,000,000 kronor, som uteslutande skulle användas till förbättringsbidrag, anvisades också 2,000,000 kronor för inrättande av en lånefond för främjande av bostadsbyggande på landsbygden. Denna var avsedd för nybyggnadslån.

Statens egnahemsstyrelse har i skrivelse av den 28 oktober 1935 hemställt om anvisande av medel för bostadsförbättringsverksamhetens fullföljande och meddelar därvid, att alltjämt ett stort antal av de år 1934 inkomna ansökningarna om förbättringsbidrag och nybyggnadslån i brist på medel icke kunnat tillgodoses. Enligt egnahemsnämndernas uppgift om antalet och medelsbehovet för de återstående ansökningarna, beträffande lägenheter vilkas upprustning ansåges oundgänglig, utgör dessa 22,259 lägenheter och kostnaderna beräknas till 31,855,921 kronor, statsmedelsbehovet vore 16,690,051 kronor, därav 13,723,570 kronor till förbättringsbidrag och 2,966,481 kronor för lån.

Styrelsen anför härefter följande beaktansvärda synpunkter:

»Angelägenheten av att med ytterligare statsmedel tillgodose de båda huvudändamålen med förevarande verksamhet — nämligen förbättrande av bostadsförhållandena och beredande av arbetstillfällen — gjorde sig starkt gällande med avseende å 1934 års ansökningar. Detta gällde framförallt vad beträffade det socialhygieniska intresset att skydda folkhälsan genom tillgång till sunda bostäder åt de stora folkgrupper, där den egna ekonomiska bär-

kraften vore svag. Styrelsen hade därför tagit under övertvägande frågan om behovet av medelsanvisning för bostadsförbättringsverksamhetens fullföljande. I den utsträckning, som statsmedel dittills stått till förfogande, syntes de till verksamheten knutna förväntningarna hava väl infriats, särskilt som det visat sig, att den ansvarsfyllda och maktpåliggande verksamheten fått ett gynnsamt förlopp, även såtillvida, att det vore anledning antaga, att de understödda byggnadsföretagen genom goda krafter samverkan bleve efter bästa förmåga ändamålsenligt planlagda och genomförda. Enär, enligt vad egna-hemsnämnderna meddelat, bland återstående 1934 års ansökningar funnes ett stort antal avseende bostadslägenheter, vilkas upprustning endast på grund av otillräckliga statsmedel icke kunnat åstadkommas, syntes rättvisan gentemot vederbörande sökande påkalla, att ytterligare statsmedel anvisades för ändamålet.

I detta sammanhang ville styrelsen vidare framhålla, att det säkerligen funnes ett avsevärt antal bofälliga lägenheter, beträffande vilka ansökningar om bostadsförbättringsmedel ännu icke inlämnats, i många fall emedan vederbörande underhållningsskyldige ansett sig vara ur stånd att tillskjuta vad som icke kunde erhållas i statsbidrag för upprustningsarbetets utförande. Anmärkas kunde, att den kommunala hjälp i form av penningar, byggnadsvaror eller arbete, som statsmakterna räknat med för de ekonomiskt svagaste bostadsinnehavarna, icke lämnats i erforderlig utsträckning. Bostadsförbättringsverksamhetens utvidgning till jämväl förevarande lägenheter förutsatte, att ny ansökningstid utsattes i samband med ytterligare medelsanvisning för verksamhetens fortsättande. Detta skulle hava till följd, att medelsbehovet väsentligt ökades utöver det förut angivna.»

Styrelsen anför sedan att vissa svårigheter möjligen kunde uppstå på arbetsmarknaden om man sträckte sig längre än att tillgodose 1934 års ansökningar, en uppfattning som vi för vår del icke kan ansluta oss till. Detta synes vara det enda skäl som gör att egna-hemsstyrelsen icke förordar större medelsanvisning än för tillgodoseendet av 1934 års ansökningar.

Synpunkterna framgår av följande citat:

»Den arbetsanskaffning, som vunnes genom att verksamheten begränsades till att omfatta allenast omförmälda kvarvarande 1934 års ansökningar, syntes emellertid innebära ett sådant avsevärt tillskott på arbetsmarknaden, att verksamhetens ytterligare forcering måhända komme att medföra alltför stark förskjutning inom landsbygdens ordinära arbetsförhållanden. Med hänsyn därtill och till det eljest ökade statsmedelsbehovet hade styrelsen stannat för att tills vidare förorda medelsanvisning allenast för fullföljande av bostadsförbättringsverksamheten på grundval av 1934 års ansökningar.»

Under hänvisning till denna omständighet och med hänsyn till att det finnes odisponerade medel av belopp, som tidigare anslagits, uppskattar egna-hemsstyrelsen medelsbehovet till 15,000,000 kronor, varav 12,000,000 kronor till förbättringsbidrag och 3,000,000 kronor till nybyggnadslån.

Då vi finna de skäl som anförts av egna-hemsstyrelsen mycket starka och bärande, anse vi, att, när statens finansiella ställning nu genom högkonjunk-

turen så förbättrats, det icke föreligger några hinder för att biträda detta krav. De skäl som regeringen anfört att uppdelning på en längre period hava ju redan verkställts, och det är enligt vårt förmenande på tiden att de som redan 1934 sökt förbättringsbidrag nu äntligen kunde få dessa beviljade. Samtidigt anse vi att det fortast möjligt bör ordnas nytt ansökningsförfarande, så att det till nästa års riksdag föreligger fullständiga uppgifter om det ytterligare behovet av sådana förbättrings- och lånebidrag, så att riksdagen kan anvisa tillräckliga medel för att alla de som äro i verkligt behov av dylika bidrag och lån kunde erhålla sådana.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta att till bidrag för främjande av bostadsbyggande på landsbygden för budgetåret 1936/1937 anvisa, utöver det av regeringen äskade beloppet (5 miljoner kronor), ytterligare 7 miljoner kronor. Sålunda till förbättringsbidrag för nämnda budgetår ett belopp av 12 miljoner kronor.

Stockholm den 17 januari 1936.

Verner Karlsson.

Albin Ström.

Viktor Herou.

Aug. Spångberg.

K. Kilbom.

Torsten Henrikson.

Arvid Olsson.

Nils Flyg.
